

İntihar Sonucu Ölüm Olgularının Retrospektif İncelenmesi

H. ERGİN DÜLGER^{a)}, ALI YEMİŞCİGİL^{b)}, HÜSEYİN KARALI^{c)}, BEYHAN EGE^{b,c)},
İ. HAMİT HANCI^{b)}

a) Fırat Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, Elazığ, Türkiye

b) Ege Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, Bornova, İzmir, Türkiye

c) Adalet Bakanlığı, Adli Tıp Kurumu, İzmir Grup Başkanlığı, İzmir, Türkiye

RETROSPECTIVE INVESTIGATION OF DEATH CASES DUE TO SUICIDE

Summary

Autopsy reports and death examination records of 473 cases between 1980-1990, were investigated and arranged according to the selected suicide methods. The most frequently seen type is the self-toxicated suicides (mostly by agricultural chemicals administration) followed secondly by hanging, thirdly by skutting and finally by falling from hight.

It was concluded that special attention must be payed to the young generation that are under the risk of suiciding.

Key words : *Suicides - Agricultural chemicals - Hanging*

Özet

Adli Tıp Kurumu İzmir Grup Başkanlığı Morg İhtisas Dairesi'nde 1980-1990 yılları arasında otopsi yapılan 473 intihar olgusunun otopsi raporları ve bunlara ait ölü muayene tutanakları incelenerek, seçilen yöntemlere göre sıralama yapıldı. Olgularımızda kendini zehirleyerek (daha çok da tarım ilacı içerek) intihar edenlerin en sık görüldüğü, ikinci sırada ası yönteminin tercih edildiği, üçüncü sırada ateşli silah kullanımının geldiği, dördüncü sırada ise yüksekten atılmanın bulunduğu saptandı. İntihar için risk taşıyan ve çoğunluğu genç olan toplum kesimine dikkat edilmesinin gerektiği sonucuna varıldı.

GİRİŞ

Benliğin savunma düzeneklerinden biri olan içe atımın işlevi sırasında, bir nesnenin içerde sanki ayrı bir varlıkmiş gibi yaşatılıp, bu nesneye karşı duyulan kin ve nefretin çok belirgin olduğu bir zamanda da onu yok etmek için intiharın gerçekleştirilebileceği belirtilmektedir (1).

İntihar tüm ırk, yaş ve sınıftaki insanları etkileyen adli bir olaydır (2,3). Ölüm nedeni olarak erişkinlerde ve adolesan yaş grubunda daha sık karşımıza çıkar (4).

Amerika Birleşik Devletleri'nde genç yaştaki intiharların geçen on yıldan bu yana belirgin şekilde arttığı saptanmıştır (4). Ülkemizde de benzer bir artışın söz konusu olduğu görülen Devlet İstatistik Enstitüsü'nün 1988 yılı raporunda; intiharların 1979 yılından bu yana % 43, 1982-1983 yılları arasında ise % 1.98 oranında bir artış gösterdiği, tüm intihar olgularının yarısını 35 yaşın altındaki kişilerin oluşturduğu ve bütün yaş gruplarında erkeklerin çoğunlukta olduğu belirtilmektedir.

İntihar girişiminde bulunan bir kişinin ölümden kurtulması halinde suçlu sayılmıyacağı, yöntem olarak uyuşturucu madde almış ya da ruhsatsız silah kullanmışsa, yalnızca bu nedenlerle suçlanabileceği, ancak birini intihara ikna eden ve buna yardım eden kişinin ise Türk Ceza Kanunu'nun 454. Maddesine göre suçlu sayılacağı vurgulanmıştır (3).

MATERYAL ve METOD

Adli Tıp Kurumu İzmir Grup Başkanlığı Morg İhtisas Dairesi'nde 1980-1990 yılları arasında otopsiyi yapılan olguların içinden intihar sonucu öldüğü saptanan 473 olgu ele alınarak adli araştırmalara ait tutanaklar incelenip, bu intiharlarda seçilen yöntemlerin sıklık sıraları ortaya çıkarıldı. Zehirli maddelerin kullanıldığı olgular tarım ilaçları ve diğer kimyasal maddeler olarak, ateşli silahların kullanıldığı olgular da mermi çekirdeği ve saçma taneleri olarak ikiye altı grupta incelendi.

BULGULAR

Adli Tıp Kurumu İzmir Grup Başkanlığı Morg İhtisas Dairesi'nde 1980-1990 yılları arasında otopsiyi yapılan toplam 3332 olgunun % 14.20'sini intihar olguları oluşturmaktadır. Bu 473 olgunun seçtiği intihar yöntemine göre dağılımı Tablo I'de görülmektedir.

Yöntemler arasında birinci sırada kendi kendini zehirleme (% 45.45.) ve bu grup içinde de % 32.55 ile tarım ilacı içimi gelmektedir. İkinci sırada (% 28.96) ası yöntemi, üçüncü sırada ise (% 13.95) ateşli silah kullanımı tercih edilmektedir.

Tablo I. Olguların seçtiği intihar yöntemine göre dağılımı.

Seçilen Yöntem	Olgu Sayısı	%
<i>Kendini zehirleme</i>	215	45.45
Tarım ilacı içme	154	32.55
Diğer toksik mad.	61	12.90
<i>Ası</i>	137	28.96
<i>Ateşli silah kullanma</i>	66	13.95
Mermi çekirdeği	50	10.57
Saçma taneleri	16	3.38
<i>Yüksekten atlama</i>	25	5.29
<i>Suya atlama</i>	8	1.69
<i>Yanık</i>	8	1.69
<i>Kesici-delici alet kullanma</i>	4	0.85
<i>Komplikasyonlardan (enfeksiyon vb)</i>	6	1.27
<i>Diğer</i>	4	0.85

1987-1988 yıllarında tüm intihar olgularında bir artış görülmekte, 1987'de 25 olgu ile zehirli madde içimi, 1988'de ise 29 olgu ile ası kullanılan yöntemler arasında ilk sırayı almaktadır.

Tarım ilaçları dışında gaz yağı, sudkostik, siyanür gibi toksik maddeler ile barbitüratlar, salisilatlar ya da kalp ilaçlarının aşırı dozda alınımının da intihar yöntemi olarak kullanıldığı görüldü. Asının yanısıra iki olgudan birinin tarım ilacı içtiği, diğerinin bileklerini kestiği, tarım ilacı içen dört olgudan birinin aynı zamanda sıvı petrol gazını da intihar amacıyla kullandığı, diğer üçünün ise barbitürat türü ilaçlar aldığı belirlenen kombine intihar olguları da saptanmıştır.

TARTIŞMA

Gelişmekte olan ülkelerdeki intiharların gençlerde ve erkeklerde sık görüldüğü, gelişmiş batılı ülkelerden farklı olarak daha çok sıvı tarım ilaçlarının içilmesi yolunun tercih edildiği bildirilmektedir (4-8).

Muhtemelen kolay elde edinilebildiklerinden ve yüksek toksisiteli olmaları nedeniyle kesin sonuç vermeleri nedeniyle (1,5,9) olgularımızın çoğunluğunun tarım ilacı içerik intihar etmeyi tercih ettikleri görüldü. Danimarka ve Macaristan'dan sonra intihar olgularının en sık görüldüğü ülke olan Sri Lanka'da, 1985 yılındaki intihar olaylarının % 53'ünde tarım ilaçları saptanmış, aşırı ilaç ve diğer kimyasal maddelerin alınımı % 8, ası % 12, kendini yakma % 10 oranında görülmüştür (5,6). Yeni Zelanda'da intihar yöntemi olarak en sık kendini zehirleme, ikinci olarak asının seçildiği ve tüm yaş gruplarında erkeklerin çoğunlukta olduğu belirtilmektedir (12). Çalışmamızda gerek tarım ilacı alımı, gerekse asılarda genç erkeklerin çoğunluğu oluşturması sözkonusu literatür verilerine uygunluk göstermektedir. Ancak 1988 yılı Devlet İstatistik Enstitüsü verilerinde, intihar olgularının yarısından fazlasında ası yönteminin, % 10'un altında bir oranda da kimyasal madde alınımının kullanıldığı, diğer yöntemlerden ateşli silah kullanımının üçüncü, yüksekten atlamanın ise dördüncü sırada yer aldığı belirtilmektedir. Bu veriler hem bizim çalışmamızın sonuçlarıyla, hem de kaynaklardaki bilgilerle çelişmektedir. Bunun da büyük bir olasılıkla ası olgularından bazılarında otopsi yapılmaksızın ölü muayenesiyle kesin bir kanıya varılıp cesetlerin gömülmüş olmasından kaynaklandığını düşünmekteyiz.

Tarım ilacı dışında diğer toksik maddelerin ve aşırı dozda ilaç alınımının tüm intihar olgularına oranı % 12.90 olarak saptandı. Alınan maddeler açısından belirli bir toksik ajanda yığılım gözlenmedi. Kaynak çalışmalarda çoğunlukla asetaminofen grubu ve psikotrop ilaçların kullanıldığı bildirilmektedir (13).

Bizim çalışmamızda Tablo I'de de görüldüğü gibi, tüm intihar olguları içinde ateşli silah kullanımı üçüncü sırayı almaktadır. Bu amaçla kısa namlulu silahların uzun namlululara oranla daha çok kullanıldığı bildirilmektedir (3).

Son yıllarda genel olarak intihar olgularının arttığı, bu artışın motorlu araçların egsoz gazını, ateşli silahları veya asıyı yöntem olarak seçenlerde daha belirgin olduğu, evde kullanılan gazlar ile gerçekleştirilen intiharların sayısında azalma görüldüğü, intihar amacıyla suya atlayarak boğulan ya da kesici alet kullanan olguların sayısının ise değişmediği bildirilmektedir (14).

Gençleri intihara yönelten nedenler olarak ebeveyn - çocuk çatışmaları, ana - babanın

çocuklarını yeterince gözlemleyememesi, okul başarısızlıkları, başarısız aşk olayları, iş doyumunu eksiklikleri, iş bulma sorunu, para veya iş kaybı, evlilik problemleri sayılmaktadır (4,5,8,15,16). Bazen gerçekten kendini öldürme amacı olmaksızın, ilgi ve sempati çekmek için intihar (*demonstratif intihar*) girişimi yapılabilmektedir (3,5). Kadınların yalnızca birkaç ilaç içme yöntemini tercih etmelerine karşın erkekler, daha çok ateşli silah ve ası gibi etkin yöntemleri seçtiğinden, erkeklerde ölüm oranı yüksektir (4). Kendini iple boğma (17), taklit veya toplu intiharlar (4), sülfürlü florid buharıyla intihar etme (18) gibi nadir görülen yöntemlere olgularımız arasında rastlamadık. Az gelişmiş veya gelişmekte olan ülkelerde bu konuda potansiyel bir tehlike oluşturan tarım ilaçlarının (7) ve ateşli silahların elde edilmesi ve kullanımının etkili kanunlarla denetim altına alınması gerektiği belirtilmektedir (6,10,15,19). Ülkemizde yürürlükte olan 6136 sayılı ateşli silahlar hakkındaki kanunla ateşli silahların denetimi sağlanmaktaydı. Ancak 22.11.1990 tarihinde bu kanunla yapılan değişiklikle silah ruhsatı almaya engel durumu bulunmayan her Türk vatandaşına bulundurmaya üzere silah satın alma hakkı tanınmıştır.

Konuyla ilgili denetimlere ek olarak intihar riski taşıyan kişilerin psikiyatrik açıdan takip ve tedavisi de sorunun çözümüne katkı sağlayacaktır. Bu çalışmada alınacak önlemlerin hedefinin toplumun genç kesimi olması gerektiği, en belirgin özellik olarak ortaya çıkmaktadır.

KAYNAKLAR

- 1 Öztürk, M.O. (1983) Ruh Sağlığı ve Hastalıkları, s. 50-51, Meteksan Limited Şirketi Baskı Tesisleri, Ankara.
- 2 Gök, Ş. (1983) Adli Tıp, 5 nci baskı, s. 110, 254, Filiz Kitabevi, İstanbul.
- 3 Özen, H.C. (1983) Adli Tıp Ders Kitabı, 3. baskı, s. 175, 267, Taş Matbaası, İstanbul.
- 4 Sanders, J.M., Beach, R.K., Brookman, R.R. (1988) *Pediatrics*, **81**, 322-324.
- 5 Alwis, L.B.L., Salgado, M.S.L. (1988) *Forensic Sci. Int.*, **36**, 81-80.
- 6 Lawrence, R. (1988) *Am. J. Public Health*, **78**, 826-828.
- 7 Öztürk, M.A., Keleştimur, F., Kurtoğlu, S. (1990) *Hum. Exp. Toxicol.*, **9**, 273-279.
- 8 Senanayake, N., Karalliede, L. (1988) *Forensic Sci. Int.*, **36**, 101-104.
- 9 Peiris, J.B., Fernando, R., Abrew, K.D. (1988) *Forensic Sci. Int.*, **36**, 251-253.
- 10 Copeland, A.R. (1988) *Forensic Sci. Int.*, **39**, 155-162.
- 11 Rivera, J.A., Rivera, M. (1990) *Bol. Asoc. Med. P.R.*, **82**, 419-422.
- 12 Langley, J.D., Joohnston, S.E. (1990) *Community Health Stud.*, **14**, 190-199.
- 13 Slap, G.B., Vorters, D.F., Chaudhuri, S. (1989) *Pediatrics*, **84**, 762-772.
- 14 Lester, D. (1990) *Acta Psychiatr. Scand.*, **81**, 260-261.
- 15 Lester, D. (1990) *Acta Psychiatr. Scand.*, **81**, 146-147.
- 16 Ushkow, M.C., Asbury, J.R., Bradford, B.J. (1990) *Pediatrics*, **86**, 481-483.
- 17 Claydon, S.M. (1990) *Med. Sci. Law*, **30**, 221-224.
- 18 Scheuerman, E.H. (1986) *J. Forensic Sci.*, **31**, 1154-1158.
- 19 Boor, M., Bair, J.H. (1990) *Psychol. Rep.*, **66**, 923-930.

Ayrı baskı için:

Prof.Dr. Beyhan Ege
Ege Üniversitesi
Tıp Fakültesi
Adli Tıp Anabilim Dalı
Bornova, İzmir, Türkiye